

TOÓT-HOLLÓ TAMÁS
Végre-valahára*

Ahogy az úttalon utakon jártunk, egyszerre csak a bennem kerengő fény lett ám bennem már annyira mámoros, hogy éppen elég magas is legyen. Lett bennem olyan magas, hogy mágiával magvas is legyen. Lett bennem olyan magvas, hogy fénynek magjával is bölcs legyen, ha éppen már a magasságnak mámorával is magas. S annak a fénynek a magja már találni kezdte a maga párját ott, ahol a kint is csak úgy volt benn Feketegyász országában, hogy ott mélyen bent lenni kezdettől fogva sem lehetett kevésbé, mint amennyire később jobban lehetett volna bent lenni. S a bennem kerengő fény magja immár akkor a Szög körül, Szög testéből áradó fények sugaraira is felvilanthatott, ha egy szempillantásra éppen a felismerés fénye készült felvillanni benne.

Fényt szórsz szét magad körül, kedves paripám. Mit jelent ez, ha jelent valamit egyáltalán? – kérdeztem.

Jelenteni ez csak annyit jelenthet, hogy a kardod markolatát már keresni kezdheted. Kell annyi holdas fény köré, hogy lássatok egymással megvívni. Az a fény majd belőlem árad. Minél közelebb leszünk azokhoz, akiket üldözünk, annál jobban árad majd. Ha az a fény, melyet belőlem kiszóródn látsz, annyira erős lesz, mint a telihold fénye lehet egy felhőtlen éjszakán, már meresztheted a szemed, hogy az ellenfeled még éppen időben észrevedd – mondta Szög.

Nőtt a fény magjából kitörő fény ereje bennem, s vele együtt nőtt a Szög szeméből, Szög testéből előtörő holdas fény ereje is körülöttem. Ahogy nőttön-nőtt, ami Feketegyász országában is csak ment és mendegélt, megláttam Pilla tekintetét a sötétség határaitól rám villanni. Ahogy aztán ezt megláttam, kisvártatva már a lovast is láttam, aki Pillát próbálta előlem elszóktetni.

Ahogy ő meglátta, hogy én is megláttam, meg is fordította a lovát azonnal, hogy ha a küzdelem sora jön, akkor attól ő se hátráljon meg.

Lassan léptettünk egymás felé a lovainkon. Hallgattak a lovak, hallgattak a vitézek, hallgatott Pilla is. Felmértük egymáson, amit felmérhettünk, s

láttuk, hogy ha én fehér szó fia vagyok, akkor ő a sötétség vitéze lehet. Neki se egyenes kardja volt, hanem hajlított pengéjű szablyája, de volt lándzsája is, ahogy velem is ott volt ám Pintye lándzsája.

De amíg nem a fegyvereké volt a szó, s nem birokra kelve készültünk küzdeni, néhány szó is elröppent köztünk, hogy a szavunkat se feledjük, ha már egyszer előbb-utóbb egymásnak is csak a vérét vehetjük.

Ki vagy te, hogy engem üldözőbe vettél? Ki vagy te, hogy a velem együtt szökve szökő lányt magadhoz ragadnád? Ki vagy te, ha én neked Tarkun vagyok? – kérdezte tőlem lóháton ülve a sötétség vitéze.

Ha a te neved Tarkun, akkor én Tárkány vagyok, amíg csak veled harcolok – feleltem neki erre.

De ha te velem harcolsz, érzem benned a sárkányt. De a bölcsesség dicső sárkányát. Égi világsággal világolva. A szádban igazgyöngyöt tartva – mondta nekem erre.

*Ha te velem harcolsz, érzem benned a tar kunt. De a sötétség dali szép kapitányát. Komor pompával pompázva. A völgy örök szellemét idézve*¹ – feleltem meg neki felelettel felelve.

Ha te velem harcolsz, érzek valamit magamból benned eldugva – mondta, s ahogy ezt mondta, a szájából rögtön elő is tört egy aprócska, vörös lángcsóva.²

Rejtem is, amíg csak rejthetem. Magam vagyok a rejték, ami elrejt engem. Szög a lovam, aranyszőke a tudás bennem – mondtam erre, mert tudtam, mit lát bennem rejtezni, ha azt mondja, amihez akadt hozzám egy látva látó látomása.

De ha te velem harcolsz, én is érzek valamit magamból benned eldugva – mondtam neki, s ahogy ezt mondtam, úgy lettem a fehér szó fia, hogy fekete szó szólása volt az én vallomásom mámorral magvas magva.

Rejtem is, amíg csak rejthetem. Magam vagyok a rejték, ami elrejt engem. Talygarót a lovam, vörös lánggal lángol a tudás bennem – mondta erre a sötétség vitéze, hogy benne is kikeljen a fehér szavak vetése.

S ha ilyen szépen kikelt, ami rajtunk is, belőlünk is kelendő volt, lovainkkal is csak egymás körül forgolódtunk, hogy egymáson nyíl hegyével, kard vasával, lándzsa szúrásával sebet ejteni próbáljunk, s hogy ezzel a nekibőszült forgolódással egymás két lovának is erőt adjunk ahhoz, hogy nélkülünk aztán maguk is csak megmérkőzhessenek.

* Részlet a szerző *Három a kő* című regényéből.

¹ Vö.: Lao-ce: 6.

² Vö.: A kun vitéz a Szent László-legendában. A kun harcos tűzokádó vitézként megjelenő, sárkány tulajdonságával kiegészített ábrá-

zolása a Szent László-legendát bemutató freskóképen a kakaslomnici, székelyderzsi és karaszközi templomban (Jankovics Marcell *Csillagok között fényességes csillag* című Szent László-könyve nyomán).

Lőtt ki rám nyilat a sötétség vitéze, de az engem ugyan meg nem sebzett. Döftem át lándzsát én is a sötétség vitézén, de én azzal benne semmilyen kárt nem tettem.

Vesd le arról a lóról magadat, tündérem, álmom, kedvesem! De ahogy magadat arról a lóról leveted, a sötétség vitézének övét is markold ám meg. Ahogy te esendővé leszel, úgy esik le a lóról ő is, s erre aztán már dönthet a mi sorsunkról rögvest Földanya minden röggel rögös röge is – kiáltottam Pillának, aki meg is tette, amire kértem.

Az övénél fogva lerántott vitézzel hát Pilla maga is a földre bucskázott, s ahogy egy jó sor forgást a lendülettől még együtt elhenteregték, ők is csak úgy gördültek, ahogy a kövek gördülnek, amikor bennük minden lélekkel lelkes erőt szabadjára engednek. Hogy kerüljön a forgás szédületének ragyogó pompájában a tündér elé gyémánt, amely emberi hűségéből forogta ki magát, amíg éllel élve gördülte végig a maga útját. Kerüljön a tündér elé színarany, mely emberi boldogságból forogta ki magát, amíg a tündérek örömben orsó módra pörögtek, s aztán szélvésszé kerekedtek. Kerüljön a tündér elé tiszta ezüst, amely igaz szeretetből termett, s kerüljenek gyöngyök és rubintok, melyek kövekkel gördülő drága útját a pásztor éppen csak úgy segítette, hogy közben az emberek irgalmát és háláját is beléjük hengergette.

Lett ettől a gyémánttal, színarannyal, tiszta ezüstitel, gyönggyel és rubinttal ékes szédülettől Pilla lelkében annyi fényesség, hogy nem félt ő előlünk elhúzódni, s a Szög körül sugárzó fény körének szélén szóltanul megállni, hogy a kint és a bent határát szóltanul is a mélységesnél is mélyebben elhivatva vigyázza. Vigyázza, ahogy csak egy felhőknek táncoló tündér vigyázhatja, akinek a moccanatlan moccanó táncában ugyan bizony egyaránt megvan a fehérén felhabzó és a feketén gomolygó felhők elhívásának tudománya.

*

Lőtt ki rám nyilat a sötétség vitéze, de az engem ugyan meg nem sebzett. Döftem át lándzsát én is a sötétség vitézén, de én azzal benne semmilyen kárt nem tettem. Egymás sebezhetetlenségén ugyan meg nem lepödtünk, de a lovainkról lerántva és a nyeregből lepattanva éppen már arra is készen álltunk, amire mindig is készen kellett állnunk, hogy az Ég

Köveivel együtt térülő-forduló erőket magunkba gyűjtve egymással fegyvertelenül is birokra keljünk.

Ahogy birkóztunk, egymást hosszas kerengések után néha földre teremtettük, s amelyikünk a földre került, annak a maga erejét megpróbálni bizony egyre csak háborítatlanul hagytuk. Mert próbája volt ez Földanya akaratának is, hogy a földön termett vitéz testét magán érezve idejét érzi-e már a kínokkal keserves szorításnak.

De ha a földre csak úgy kerültünk, hogy a földbe azzal a lendülettel ugyan még bele nem szakadtunk, a földről egyre csak a szavak erejére támaszkodva álltunk fel. Ha a fehér szó fia szólt, fehér felhő gomolygott feléje. Ha a sötétség vitéze szólt, vörös lángcsóva csapott ki belőle.

Ahogy először földre kerültem, szóltam bár hát néhány magamat megtámasztó szót.

Ha nem látnám benned a völgy örök szellemét, téged akár magának a megtestesült gonosznak is vélhetnék. De nem véllek úgy semminek, hogy azzal én csak félreértselek. Jártam én az Ég alatt számtalan erdőben, s ütköztem én az erdők rejtett zugán sziklákba, melyeket a helybeliek folyton csak Ördögsziklának mondtak. De azoknak a szikláknak a közelében én magamban csak az erő feltámadását éreztem, s azzal az érzéssel azt is csak tudván tudtam, hogy azzal az erővel bennem minden jó csak még jobbra fordul, s ott a bennem tátongó ürbe már éppen a hetvenhét forgás táltos szédülete nyomul. Nyomul akár nyomtalan nyomon is. Nyomul akár úztön úzte kis sereggel. Nyomul akár éjten éjjel, reges reggel. Nyomul át az éren, át az áron. Nyomul fegyveres népű határon³ – mondtam, amikor a birkózás közben először a földre kerültem.

Ha nem látnám benned a bölcsesség dicső sárkányát, téged akár földre szállt angyalnak is vélhetnék. De nem véllek úgy semminek, hogy azzal én csak félreértselek. Ahogy én sem vagyok sötét, mert vörös lángokkal világolok, te sem vagy csak a fehér szó fia, mert ágrólszakadt szerzetként is már garaboncos vagy, s nem ám akárki fia-borja vagy. S ha garaboncos vagy, ott ölelkezik benned a sötét a fehérrel, ahogy most birokra kelsz velem az éppen téged is csak béklyóba kötő erővel. Mert ahogy te most engem legyűrni próbálsz, benned is ott üzen egy fekete felhő gomolygása. Benned is ott üzen a köves eső hullása. Benned is ott üzen két fenevad acsarkodása.⁴ Az a két fenevad is csak

3 Vö.: József Attila: *A csodaszarvas*

4 Vö.: *Kőműves Kelemenné* (őszékely népballada). A fekete felhő, a köves eső és a két fenevad azok az isteni erővel Kőműves

Kelemenné elé rendelt csodák, amelyekkel azt próbálták meg a kőműves asszonyán, megáll-e a magát áldozatnak átadó útján.

te vagy. De annak a két fenevadnak az egyike is csak én vagyok. Erre varrjál hát gombot, ha nem éppen a kardodat forgatod – mondta a sötétség vitéze, amikor először földre került.

A testemet a kezeddal meg nem sebezheted, de a szavaimmal azért alaposan szétszaggathatod. De ha szavakkal hasogatsz, s ezzel a szellememet magammal meghasonlani kéred, magammal éppen akár úgy is összeillek, hogy darabokban illeszkedem oda, ahova illek. Magammal éppen azért úgy is összeillek, ha hasadt lélekkel bújok oda, ahova férek. Magammal úgy is összeillek, ha magammal összekülönbözve termek ott, ahova megtérek. Térek hát fekete felhő gomolygásával. Térek hát köves eső záporozásával. Térek hát két fenevad acsarkodásával. Ez a tündéri muzsikusok útja, amit a szellem ajándékával szünet nélkül követhetek. Hogy ha ez kerül a bentnél is bentebb bennem, ezt akár még meg is fejtsem – mondtam a sötétség vitézének, de magam támasztékául is, amikor megint a földre kerültem.

Tündért raboltam tőled, hát én is tündéri tudással vagyok ékes. Tudom már, hogy a tündérek hitével meghitt táltosnak lenni annyi, mint a tündérek vigalmait zavartalanul látni: látni, milyen az, amikor a tündérek a madarak énekére táncolnak. Látni, milyen az, amikor a tündérek orsó módra pörögnek, s amikor már forgószerű módjára kavarnak, egyszerre csak boldogan tombolva a levegőbe repülnek. Mert meghittnek lenni annyi, mint minden tündéri bizalomra érdemesnek lenni. Mert meghittnek lenni annyi, mint a tündéri kövek pásztorává válhatnak. Vagyok hát már annyira meghitt én is, hogy bár Feketegyász országában Johara városa nekem is csak a sötétség otthona,⁵ de láthattam én ott a te kedvesedet orsó módra pörögni, s hozzá még moccanatlanul is moccani – mondta a sötétség vitéze, amikor megint csak földre került.

De ha ismered a tündérek meghitt bizalmát, s ismered a tündérek moccanatlanul moccanó táncát, tegyél próbát azzal is, mit szólna hozzád a jó Földanya hét csínja, ha a tested az én taszításomra derékig a földbe szorulna. S ahogy ott lesz alattunk Földanya próbája, ott lesz körülöttünk a Rejtett Ragyogás is, hogy vigyázó szemét Pilla is csak ránk vesse onnan, ahol a fény köre a sötétség hullámaival határos. Érte küzdünk, az ő fény és sötétség közt rejtő szeme világa előtt kell a birkózásnak folytania,

hisz tudja ő most, hogy neki darab ideig még a rejtőzés a jussa, de ezt a sorát beteljesítve telhet csak ki az ő kimondhatatlan szolgálata. Tudod-e már, mi lesz az ő szolgálata?

Tudom. Ő hozza az első ítéletet. Az ő inat szakasztó kardvágása lesz az, aki az általa vesztesnek kiszemelt vitézt térdre kényszeríti.

Tudod-e már, mi lesz Földanya ajándéka?

Tudom.

Akit a Földanya győzelemre érdemesít, azt ő az erejével táplálja, s a maga tápláló szorításából aztán egyre csak kiveti. Akit a Földanya vereségre ítél, azt egy idő után a föld szorításának fogságába veti, s onnan többé el nem engedi. Akit tehát a horgasinának átvágása térdre kényszerít, azt a másik akár már nyakig is a földbe vághatja, odáig, ahonnan a Földanya segítsége nélkül már se élőnek, se holtak nem lehetne szabadulása. Akit aztán a föld a nyakáig eltemetve egyre csak marasztal, annak végül a fejét kell venni. Tudod-e, hogy ki veszi a fejét annak, aki nyakáig a földben keresi helyét a saját sírhantjának?

Tudom.

Se te engem nem tudsz megsebezni, se én téged nem tudlak megsebezni. Amelyikünk már végképpen nyakig a földben senyved, arra halált csakis Pilla mérhet. Őt szöktetted, veled együtt én is csak őt üldöztem, a fejemet én is csak neki ajánlom.

Ha te így teszel, az én fejem az én akaratomból is csak az ő prédája lehet. Amelyikünk feje pedig a nyakán marad, abban a tündér még megláthat magának akármilyen varázsos titkokat. De ez már csak az ő titka, meg a győztes titka marad.

Ahogy az egymással birokra kelő birkózással és a szóra szavat szaporító szavak feleselésével idáig jutottunk, próbája lehattunk hát a Földanya akaratának, hogy a földön termelt vitéz testét magán érezve idejét érzi-e már a kínokkal keserves szorításnak.

Érezte az időt, s ezt a magunk testére kimért szorításon érezhattuk. Először a sötét vitéz vágott engem derékig a földbe, hogy ott szorítson magához térdem magasáig engem a Feketegyász országának minden sötét röge.

Éreztem a szorítást, de ahol éppen körém szorult a föld magam hasította hasadás szűkre szabott hasadéka, hasadt belém abból éppen elég erőnek éppen elég sarjadéka.

Ahogy az erőm engem derékig megszállott, Szög holdas fényének ezüst tündöklése szálanként is csak aranyszőke fényekre bomlott, s lett ám a körénk vetett

5 Vö.: Tündér Erzsébet (magyar népmese)

holdas fény körében egyszerre csak a hajnalnak pirka-dó nappali fénye. Ahogy Szög fénye szőkén aranylani kezdett, Talygarót, a sötétség vitézének hollófekete paripája egyszerre csak Szögére rontott, a nyaka felé vicsorgott, s hozzá még a nyaka felé is harapott. Harapott, ahogy a markoláb harapna az ég sziklával fényes testébe, fényes égi sziklák testében ég kövének boldog kerengésébe. Harapott, ahogy lángcsóva kapna bele egy szöke aranszálakkal szálas paripa csillagokkal ragyogó szőrébe. De a sötétség harapása a fényt bizony ki nem kezdte, mert ahol felé haraptak, ott Szög is bátran elharapózott, s ahogy őt harapták volna, azzal az erővel a foga fehérjét éppen ő is megmutatta.

Kiugrottam a föld szorításából, erre fel én vágtam be a sötét vitézt térdig a földbe, hogy ott szorítsa őt magához dereka magasáig Feketegyász országának minden sötét rögének ölelése.

Amint a föld rögeinek szorításából a Földanya jóindulatából lábra álltam, s ahogy én a talpamon megálltam, akadt máris egy fa mögöttem, amelyik az én fénymagyam magoncából szárba is szökött menten.

Hiába Feketegyász országában növekedett, egyből dús lett annak a belőlem termett, engem oltalmazó fának a lombozata, s fény áradt a leveleiből, ahogy az alatta viaskodó két táltos paripa fújtatása azokat a leveleket egyre-másra csak megingatta. Ahogy a mellettem kiálló fának a lombjai megrezegtek, fénymorzsák hullottak arról Szög arannyal világos szőrének minden szálára, de nem ám a fa örömére, hanem Talygarót irgalmatlan indulatának riadalmas riasztására.

Érezte hát a szorítást a sötétség vitéze, de ahol éppen köréje szorult a maga hasította hasadás szűkre szabott hasadéka, támadt abból neki az erőnek erejét vevő támoltyás sarjadéka.

Ha ez volt rajta Földanya ítélete, ezzel ő sem vetélkedhetett, de annyit erre még megtehetett, hogy a föld rögeinek szorításából a Földanya jóindulatából nagy nehezen még lábra állt, s ahogy a talpán megállt, akadt máris egy fa mögötte, amelyik a benne megtámolyodó, de azért még tárva tátongó, sötéten ragyogó erőből szárba is szökött menten.

Feketegyász országában növekedett az a fa is, de hiába azon frissiben szökkent szárba, máris szikkadt volt annak minden ága, s csak zördülni zörgött azon minden falevél minden komor sötétséggel sötétséget kunkorodó, hervadással hervatag hajlása. Ahogy a mögöttem ágaskodó fa buján burjánzott, a mögötte

szárba szökkent fa a fekete ágakkal rögtön fekete zajt csapott, hogy az a fekete zaj Feketegyász országából hívjon magához minden szárazon zörgő ágat és bogot.

De hiába hívta, akit és amit hívott: mert ahogy én a föld szorításából erőnek erejével talpra pattantam, s ahogy a sötétség vitéze a föld szorításából erejének fogytával kitántorgott, már a mögöttünk ágaskodó fának levelei is rólunk, a mi sorunkról beszéltek. S amit ők beszéltek, abban már szavak nélkül is minden a maga rendjén elvégeztetett.

Ahol én elmentem, még a fák is sírtak.⁶ De ahol a sötétséggel küzdöttem, a sötét vitéz fájának gyenge ágairól a levelek lehulltak.

Ahol én elmentem, csodamalom igazáért vívott csaták folytak. De ahol a sötétséggel küzdöttem, én már túl voltam a világ erdején, de a sötét vitéz is Földanya foglya volt már a bánat mezején.

Ahol én elmentem, tengernek feneke volt az én vetett ágyam, s tengernek színe volt az én takaróm. De ahol a sötétséggel megküzdöttem, fekete gyász volt az én üldözött sötétségem, s a sötétség vitéze volt a tőlem elragadott tündérrel szökő, fenevaddal vadóc bajtársam.

Ahol én az üldözött nyomában Feketegyász országába beléptem, még a fák is sírtak, s gyenge ágaikról a levelek a sötétség vitéze elé hullottak. Hogy értse ő abból a Földanya akaratát, s vegye ő magához a kezünkből a fájának száraz leveleivel neki már megüzent halálát.

Értette a vitéz, amit értenie a földből őt ereszteti már alig eresztő szorításból is csak megérthetett, s ahogy a fájáról lehulló levelek támoltygó testét lassan betakarták, maradék erejével a lovának még utat mutatott a sötétség mélyébe. Hogy amint az ő fejét veszik, s az ő feje a sötétség mélyén majd mélyen elnyeletik, úgy vesszen el a sötétség rejtekében Talygarót is, hogy ami benne láng, az ki ne aludjon, de vesztes párviadalra ő már erőt ugyan ne pazaroljon.

Amint a sötétség vitéze testét a tántorgásnak odaadta, el is dőlt, mint egy fejszével kidöntött, zuhanásában is csak méltóságteljesen szépséges szálfá. Dőlni pedig ő is csak azért dőlt el, amiért a sebezhetetlen hősöknek dőlnie kell. Esett vágás az ő horgasinán, s ahogy rajta az a vágás megesett, térdre rogyott, de volt benne akkor is annyi vitézség még, hogy megroskadva is forgatott magán egyet, hogy előttem ugyan le ne térdeljen, s magát a földön hanyatt heveredve inkább áldozatnak, s ne könyörgő legyőzöttnak mutassa. A fejét a hajánál fogva erre szép könyörületesen meg is emeltem, s

6 Vö.: Ahol én elmegeyk (magyar népdal)

ahogy a testét a hajánál fogva emeltem, erős lendülettel, de azért szép gyengéden a földbe egészen a nyakáig belevágtam. Ahogy aztán ő már nyakig a Földanya foglya volt, s ahogy az erejével is csak fogytán volt, a fejét magam felé feszítettem, hogy a saját kardja élének az ő nyakas kun fejét az én tündéri kedvesem boszorkányos kedvének prédájául kínáljam. Pilla kezében lendült hát meg a szablya, mert sérteni én a sötétség vitézét még a magam áldozataként sem sérthettem volna meg, s a vele egy nyeregben szöktetett áldozat kellett ám ahhoz, hogy rajta a végső áldozatot bemutassa.

Ahogy a sötétség vitézének feje a nyakától elvált, azt a fejet máris a sötétség nyelte el, hogy ne legyen sírja, de ahogy az ő fejének nyoma vész, annak a veszett nyomnak egyre csak a sötétség apró halacskaí legyenek a siratói, hogy Fekete gyász országában is legyen, aki még sirassa. Hogy annak a veszett nyomnak egyre csak a sötétség láthatatlan égi madárkaí legyenek az éneklői,⁷ hogy Fekete gyász országában is legyen, aki az ő vitéz emlékét még jó szóval marasztalja.

Ahogy a vitéz fejét elnyelte a sötétség, úgy telt ki rajta a sötétség irdatlan harapása, mintha csak éppen Talygarót feketén tatóngó szája nyelte volna el szőröstül-bőröstül Szög minden aranyos szál szöke szőrét. De bizony Szög aranyszöke szöre akkor már nem a holdas fényt, hanem az áldott Napnak hajnali fényét szórta szét, így lett is körülöttem annyi világosság, hogy lássam: amiért jöttem, azt bizony annak rendje és módja szerint elvégeztem.

S ha elvégeztem, amiért jöttem, nekem most pihenés volt a rendelésem: végeérhetetlenül révülő pihenés Fekete gyász országában, s engedelmes engesztelés egy frissen megszabadult tündér ölének forró hajlatában. Mert engesztelnem ugyan bizony őt csakis azért kellett, mert ő az elrablójával együtt valamit éppen magából is elvesztett. S engesztelni őt bizony csakis azzal engesztelhettem, ha azt, amit elvesztett, belőlem magának még éppen kinézhetette, s ezzel mindazt a sötétben világló, de a világ világosságának mégiscsak áldozatot hozó kárt, ami őt érte, magának még valahogyan visszatéríthette. Téríthette térülve-fordulva. Téríthette magamat magamból is csak kifordítva. Téríthette gubancos szarvamat temetőgancsok udvarába temetve. Téríthette körben tekergő szarvamat dübörgő világfám lombjai közé ringatva. Téríthette tekergő szarvas gubancaimat csillagos levélbe, hajnalszakadék mohájába, ahol én már álomban is csak szagos füveket vehetek szájamba.⁸

Hagytam hát, hogy Pilla kinézhesse belőlem, ami jóvátételül neki kell, ha a fejemet az ölébe hajtom, s kinézhesse belőlem, ami engesztelésül neki kell, ha az álomat neki látatlanul is csak odakínálom.⁹

Akkor aztán darab időre úgy volt, hogy mindegy volt éppen nekem, hogy a Nap kel-e föl, vagy a Hold; mindegy volt, hogy egyszerre látszik-e mind a kettő, vagy valamelyik, vagy egyik sem. Sok idő elfolyt így, és már nem vártam semmit, nem akartam semmit.¹⁰

Szent László és Sisi

7 Vö.: Ahol én elmegyek (magyar népdal)

8 Vö.: Juhász Ferenc: *A szarvassá változott fiú kiáltozása a titkok kapujából*

9 Vö.: Lullaby – az A Perfect Circle *Thirteenth Step* című albumának tizenegyedik száma

10 Vö.: Weöres Sándor: *Bolond Istók*. Ötödik ének